

[Formanden.]

lov nr. 109 af 1. april 1969 om styrelsen af statsbanerne omhandlede *jernbaneråd* i stedet for *Per Gudme* og *Kurt Brauer* for den resterende del af funktionsperioden indtil den 1. april 1980.

*Skriftlig fremsættelse af forslag.***Finansministeren (Heinesen):**

Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om statsanstalten for livsforsikring*.

Lovforslaget blev fremsat i folketinget den 19. oktober 1976. Første behandling fandt sted den 9. november 1976, og vedkommende folketingsudvalg (erhvervsudvalget) afgav betænkning den 21. januar 1977. Lovforslaget bortfaldt herefter som følge af udskrivning af folketingsvalget.

Lovforslaget genfremsættes uændret. I § 13 i loven om statsanstalten for livsforsikring er der fastsat maksimumsgrænser for de forpligtelser, som statsanstalten kan påtage sig ved livs- og pensionsforsikringer. Disse maksimumsgrænser foreslås forhøjet under hensyn til pris- og lønudviklingen, siden de blev fastsat i 1965.

Jeg skal anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Jeg skal desuden tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af møntloven*.

Forslaget blev fremsat i folketinget den 12. januar 1977, men bortfaldt som følge af udskrivning af folketingsvalget.

Lovforslaget genfremsættes uændret. Lovforslaget giver hjemmel til at udstede en 10-kronemønt. Af produktionsmæssige årsager vil en sådan mønt først kunne udsendes om ca. 2-2½ år, og jeg kan oplyse, at det er Danmarks Nationalbanks planer samtidig med udstedelsen af mønten at inddrage 10-kronesedlen og at udsende en 20-kroneseddel.

Mønten agtes i størrelse placeret mellem 1-kronen og 5-kronen, men der vil blive tilstræbt en udformning, der klart adskiller 10-kronemønten fra disse mønter.

Der er givet Dansk Blindesamfund tilsagn om en drøftelse, før møntens udformning endeligt fastlægges, og der vil blive lagt vægt på, at offentligheden og erhvervslivet i god tid informeres om udformningen.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Hermed har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændring af patentloven* og *forslag til lov om ændring af lov om hemmelige patenter*.

Forslaget om ændring af patentloven er udarbejdet på grundlag af 4 konventioner, Danmark har undertegnet, nemlig Den europæiske Patentkonvention, Fællesskabets patentkonvention, Patentsamarbejdstraktaten og Europarådets konvention om samordning af visse dele af den materielle patentret.

Disse fire konventioner udgør den foreløbige afslutning på et internationalt samarbejde på patentrettens område, der indledtes efter den 2. verdenskrig, og hvori har deltaget mange lande inden for og uden for Europa.

Lovforslaget tilsigter at indrette dansk patentlovgivning på en tilknytning til de fire konventioner. Først og fremmest søges herved opnået folketingets samtykke til ratifikation af konventionerne. Dernæst tilpasses patentloven gennem ændringer og tilføjelser til de forpligtelser, som Danmark vil få i tilfælde af ratifikation, og endelig sker der en harmonisering, især med den europæiske og Fællesskabets patentkonvention, ligesom også tilfældet er i andre lande.

Den gældende patentlov er blevet til ved et samarbejde mellem de nordiske lande. Der har også ved udarbejdelsen af det foreliggende forslag været et stærkt nordisk ønske om, at lovgivningen på patentrettens område i videst mulig udstrækning skulle være identisk uanset Danmarks indtræden i De europæiske Fællesskaber. Dette har da også fundet udtryk gennem en henstilling fra Nordisk Råd.

Finland, Norge, Sverige og Danmark har derfor samarbejdet om en tilpasning af lovgivningen til Den europæiske Patentkonvention, og selv om det ikke for de øvrige nordiske lande er nødvendigt at tilpasse deres lovgivning til Fællesskabets patentkonvention, er dette dog sket i meget vidt omfang.

Samarbejdet mellem de nordiske lande er foregået ved møder mellem komiteer med repræsentanter for myndigheder og erhvervslivet.

Island er efter aftale orienteret om resultatet af dette arbejde af Sveriges regering.

Som det er tilfældet i andre internationale

[Handelsministeren.]

relationer, er det imidlertid ikke udelukket, at de nordiske lande vil indtage en forskellig holdning til de fire patentkonventioner, og det ligger klart, at de tidsmæssigt ikke kan følges ad i lovrevisionen.

I Sverige vil lovforslag formentlig blive fremsat i efteråret 1977 med henblik på tiltrædelse af PCT, Den europæiske Patentkonvention og Europarådskonventionen, medens der endnu ikke foreligger en endelig stillingtagen i Finland og Norge.

Imidlertid er der grund til at regne med, at man i alle 4 lande vil gennemføre de samme ændringer i den gældende lovgivning, således at den ensartethed, vi nu har for så vidt angår nationale patenter og patentansøgninger, vil blive opretholdt, uanset hvordan landene slutter sig til de internationale ordninger.

Der er grund til i denne forbindelse at nævne, at man med vedtagelsen af dette lovforslag vil ophæve bestemmelserne om nordiske patentansøgninger. Disse bestemmelser blev indført i de nordiske landes love i 1968, men er aldrig sat i kraft, især på grund af modstand fra de berørte erhverv i Danmark og Norge.

Siden vedtagelsen er der sket en udvikling henimod mere omfattende internationale ordninger, og der er nu enighed mellem de nordiske lande om, at et system med nordiske patentansøgninger ikke er aktuelt efter vedtagelsen af Den europæiske Patentkonvention.

Jeg vil dernæst gerne nævne hovedtrækkene i de fire konventioner, der findes som bilag til lovforslaget.

Den europæiske Patentkonvention blev vedtaget i München i 1973 af en række europæiske lande. Konventionen indebærer, at der oprettes en europæisk patentorganisation med hovedsæde i München, Den europæiske Patentmyndighed, som får til opgave at udstede patenter med gyldighed for de kontraherende stater.

Ansøgerne indleverer normalt deres ansøgning direkte til Den europæiske Patentmyndighed med angivelse af, for hvilke lande der ønskes europæisk patent.

Den europæiske Patentkonvention regulerer som hovedregel kun proceduren frem til meddelelsen af patentet. Når dette er endeligt udstedt af Den europæiske Patentmyndighed, får patentet i hvert af de tilsluttede lande, ansøge-

ren har designeret ved ansøgningens indlevering, som hovedregel stilling som et patent meddelt af den nationale patentmyndighed med de virkninger, hvert lands nationale lovgivning i øvrigt fastsætter.

Bortset fra muligheden for at få patent på lægemidler, næringsmidler og fremstillingsmetoder for næringsmidler adskiller konventionens patentérbarhedsbetingelser sig ikke væsentligt fra gældende dansk ret.

Fællesskabskonventionen er vedtaget af De europæiske Fællesskabers medlemslande i 1975. Den medfører, at Den europæiske Patentmyndighed vil kunne udstede et patent, der har gyldighed for samtlige fællesmarkedslande under ét, således at dette ikke kan udstedes for blot ét eller nogle EF-lande. Der indføres dog en overgangsperiode på højst 10 år, hvor ansøgeren skal kunne vælge mellem et europæisk patent for blot nogle EF-lande og et Fællesskabspatent.

Hovedformålet med Patentsamarbejdsstraktaten – efter den engelske betegnelse også benævnt PCT – er at centralisere nyhedsundersøgelsen og patentérbarhedsbedømmelsen af patentansøgninger til nogle få af verdens største patentmyndigheder. Modsat de to allerede nævnte konventioner forudsætter den således ikke, at der oprettes en international myndighed, og den overlader til medlemslandene selv at bestemme, om patent skal udstedes.

Ansøgeren indleverer til patentmyndigheden – sædvanligvis i det land, hvor han har bopæl – en international ansøgning. Patentmyndigheden undersøger, om ansøgningen opfylder visse formelle betingelser, og sender den derefter til den internationale myndighed, som skal foretage nyhedsundersøgelsen og eventuelt også patentérbarhedsbedømmelsen. Rapporterne fra denne myndighed indgår derefter i de enkelte landes endelige afgørelse af patentansøgningen.

Europarådskonventionen indeholder bestemmelser om, hvilke krav de kontraherende lande kan stille med hensyn til patentérbarhed, og om indholdet og fortolkningen af patenter. Ved en harmonisering af reglerne om industriel anvendelighed, nyhed og opfindeshøjde tilsigter man at gøre det lettere for industrien at søge patent i flere lande.

Siden sin vedtagelse har denne konvention været forbillede for flere vesteuropæiske landes patentlovgivning, ligesom dens materielle be-

[Handelsministeren.]

stemmelser har været retningsgivende for de tilsvarende regler i Den europæiske Patentkonvention.

De fire konventioner betyder en afgørende udvikling i det internationale samarbejde på patentrettens område. Denne udvikling har været omfattende og hastig især siden den 2. verdenskrig, hvilket bl. a. skyldes den stærke tekniske udvikling og den voksende internationale samhandel. Patentretten har dog altid været meget internationalt præget – udsprunget som den er af ønsket om at beskytte og fremme den tekniske udvikling, der jo ikke kan holdes inden for landegrænserne.

Danmark har deltaget i internationalt samarbejde på alle områder inden for den industrielle ejendomsret, siden landet i 1894 ratificerede Pariserkonventionen om industriel ejendomsret, der stadig er det faste grundlag for det internationale patentretlige samarbejde.

Den har været oprindelsen til den union, der nu under betegnelsen WIPO (World Intellectual Property Organization) med hovedsæde i Genève er forum for samarbejdet mellem lande inden for alle verdensdele.

Europarådet tog tidligt patentretten på sit program, men dette arbejde har i det sidste årti stået i skyggen af samarbejdet mellem landene inden for WIPO og senere inden for en kreds af europæiske lande, særlig fællesmarkedslandene.

Bl. a. den voldsomme forøgelse af arbejdsmængden for de nationale patentmyndigheder gjorde, at man i et forsøg på at etablere en international rationalisering og arbejdsdeling optog forhandlinger i 1966 inden for WIPO om et fastere internationalt samarbejde, hvilket resulterede i Patentsamarbejdsstraktaten.

Der er grund til at tro, at de fleste større industrilande, f. eks. Japan, USA, Sovjetunionen og en række europæiske lande, vil slutte sig til Patentsamarbejdsstraktaten. Set på længere sigt er der næppe tvivl om, at denne traktat vil få en ikke ubetydelig rationaliseringseffekt til gavn for ansøgerne og patentmyndighederne, ligesom den vil kunne være af stor værdi for mange udviklingslande.

Jeg finder særlig anledning til at understrege det sidste forhold. Selv om mange lande – også Danmark i beskeden målestok – bistår udviklingslandene på den industrielle ejendomsrets område, vil disse lande som en genvej til et

selvstændigt og pålideligt patentsystem kunne få stor nytte af PCT.

Konventionen indeholder i øvrigt et selvstændigt afsnit om en videregående teknisk tilstand på dette område ydet af WIPO.

Men også bortset herfra er PCT ret enestående ved traktatens geografiske og saglige rækkevidde, og der kan ikke herske tvivl om, at Danmark med den tilslutning, som traktaten ser ud til at få, vil kunne have fordel af at gå ind i det internationale samarbejde, som planen etablerer.

Også inden for De europæiske Fællesskaber påbegyndtes tidligt forhandlinger, som skulle resultere i et patentsystem, der kunne give erhvervslivet administrative lettelser og lighed i konkurrencevilkårene.

Dette førte dels til Den europæiske Patentkonvention, dels til den særlige Fællesskabspatentkonvention.

Under indtryk af muligheden for nye forhandlinger om optagelse i De europæiske Fællesskaber tog Danmark i 1969 imod en indbydelse fra de daværende seks fællesmarkedslande til i en kreds af først 17, siden 21 lande at udarbejde en europæisk konvention, og Danmark deltog fra sin indtræden i De europæiske Fællesskaber også i forhandlingerne om Fællesskabspatentet.

Den europæiske Patentkonvention er resultatet af et mangeårigt samarbejde for at opnå et mere effektivt europæisk patentsystem. Danmark har deltaget heri fra begyndelsen, og det er derfor en naturlig udvikling, at Danmark viderefører denne indsats som medlem af Den europæiske Patentorganisation og derved får medindflydelse på denne organisations opbygning og virksomhed og dermed på den fortsatte udvikling i den materielle patentret i Europa.

Konventionen repræsenterer med oprettelsen af en central myndighed, lovharmoniseringen m. v. en enestående nydannelse også i international målestok.

Der er derfor næppe tvivl om, at de europæiske lande vil få særlige muligheder for gennem patentorganisationen at præge den internationale udvikling i en større sammenhæng.

Som en mere almen betragtning er der grund til at minde om Danmarks interesser som et stærkt eksportorienteret land.

Det er af vital betydning at have adgang til et åbent internationalt marked på lige vilkår

[Handelsministeren.]

med konkurrenter fra andre lande. Et af midlerne hertil er ensartede betingelser for udstedelse og beskyttelse af patenter og så vidt muligt en fælles procedure for udstedelsen.

Hvis vi fra dansk side ønsker fordelene af sådanne ordninger, bør det ikke blot ske ved passiv udnyttelse, men med aktiv deltagelse heri.

I nær forbindelse med den europæiske konvention står Fællesskabernes patentkonvention, der er tilvejebragt ved et særligt samarbejde mellem fællesmarkedslandene for at fremme de generelle formål, som Romtraktaten tilsigter.

Et fælles patent for EF-området kan kun komme til eksistens på grundlag af en særlig ansøgningsprocedure og en særlig patentmyndighed, således som den etableres ved Den europæiske Patentkonvention.

Tanken med Fællesskabspatentkonventionen er, at EF på lang sigt skal betragtes som ét område med hensyn til udstedelse og gyldighed af patenter, samtidig med at man opretholder de nationale patentlove, således at en opfinder, der kun ønsker patent i ét land, fortsat kan begrænse sig hertil.

Hensigten med et indføre et særligt Fællesskabspatent er således at nå videre henimod en frigørelse af samhandelen inden for fællesmarkedet, således at den kan foregå ikke blot uden toldmæssige eller kvantitative restriktioner, men også uden patentmæssige hindringer og så vidt muligt med en patentretlig ligestilling af landenes erhvervsliv. Patentet får herigennem et mere erhvervsøkonomisk sigte, medens den europæiske ordning i princippet alene skal simplificere og billiggøre udstedelsen af patenter for flere lande under ét.

Man stiller hermed til rådighed for opfinde- og industrien et instrument til beskyttelse og opmuntring af tekniske fremskridt, en beskyttelse, som patentansøgerne får på de samme betingelser og med samme indhold og virkning i alle 9 lande, således at betingelserne for lige konkurrencevilkår og frie varebevægelser bedre kan opfyldes.

Jeg skal ikke her komme ind på de mange enkelte punkter af mere teknisk karakter, hvorved forslaget ændrer og supplerer den gældende patentlov.

Imidlertid giver Den europæiske Patentkonvention og Fællesskabspatentkonventionen bl. a. på grund af Danmarks medlemskab af

EF anledning til nogle særlige problemer, som jeg gerne vil trække frem.

Disse 2 konventioner tillægger et internationalt organ – Den europæiske Patentmyndighed – kompetence til sideordnet med det danske patentdirektorat at udstede patenter med gyldighed her i landet, til at give administrative bestemmelser om disse patenter og – for så vidt angår Fællesskabspatentet – til at pådømme sager om bl. a. patentets gyldighed.

Denne afgivelse af beføjelser betyder, at lovforslaget for så vidt angår de to konventioner må behandles efter reglerne i grundlovens § 20, således at vedtagelse kræver et flertal på ⁵/₆ af folketingets medlemmer.

Det er selvsagt mit håb, at lovforslaget kan vedtages, om ikke enstemmigt, så dog med det nævnte flertal.

På grund af folketingets opløsning i januar måned kommer dette forslag frem i folketinget på et senere tidspunkt, end det ellers var planlagt. En lignende lovgivningsprocedure er i gang i en række lande, der har til hensigt at ratificere bl. a. Den europæiske Patentkonvention, og efter de hidtidige planer skulle denne konvention kunne træde i kraft den 1. juli 1977. Uanset den relativt korte tid, som er tilbage af denne folketingssamling, er det mit håb, at tinget er i stand til at færdigbehandle dette lovforslag, således at Danmark kan ratificere den europæiske konvention inden dennes ikrafttræden. Det vil være af stor betydning, at vi er med straks fra konventionens ikrafttræden og dermed får indflydelse på de mange vigtige beslutninger, der skal træffes netop i den indledende fase.

En dansk tilslutning til de to europæiske konventioner vil sætte sig mærkbare spor på flere måder.

Jeg vil dog gerne understrege, at virkningerne her i landet, så vidt det kan bedømmes, først vil gøre sig gældende fuldt ud over en lang årrække – 10, måske 15 år. I lovforslagets bemærkninger er der gjort rede for de forhold, der kan begrunde denne formodning.

En af konsekvenserne vil være en i denne periode faldende aktivitet i vort patentdirektorat som følge af den rationaliseringseffekt, der er hensigten med systemet. Uanset dette vil det dog stadig være nødvendigt at beskæftige en stab af teknikere, så der kan opretholdes et fuldt funktionsdygtigt direktorat til betjening af dansk erhvervsliv.

Et andet forhold, der har været diskuteret

[Handelsministeren.]

både her i landet og i andre lande, er muligheden for en stærk stigning i antallet af patenter til skade for det stedlige erhvervsliv bl. a. ved en betydelig overvågningsbyrde. Dansk industri har dog ikke udtrykt betænkelighed i denne henseende.

Der er ikke tvivl om, at Den europæiske Patentkonvention vil øge antallet af patenter i Danmark – måske til det dobbelte af det nuværende antal – og at forøgelsen af Fællesskabspatenter vil blive endnu større.

Jeg vil dog gerne understrege, at flere patenter med gyldighed for Danmark ikke nødvendigvis vil være en ulempe for dansk erhvervsliv. En sådan konkurrencemæssig indflydelse fra udlandet kan anspore dansk forskning og dansk industri til en yderligere indsats. Flere patenter er ensbetydende med import af teknologi, hvilket kun kan være en fordel for landet. Danmark har gennem en årrække haft større indtægter end udgifter ved licensaftaler o. lign., men forholdet burde måske være det omvendte, dvs. større import end eksport af teknologi.

Under alle omstændigheder vil en stor tilgang udefra af teknisk viden være en positiv faktor for den industrielle og håndværksmæssige udvikling.

Hvad angår de praktiske muligheder for overvågning af europæiske patenter og patentansøgninger, vil jeg minde om, at der i 1974 i patentdirektoratet ved en særlig lov blev oprettet en serviceafdeling, bl. a. for at vi fra dansk side skulle stå godt rustet til at bistå erhvervslivet på dette vigtige område. Serviceafdelingen er nu godt indarbejdet og har vist sin store nytteværdi.

I øvrigt udstedes der i de større industrilande årligt et antal patenter, der er langt større end det, der over en længere årrække kan blive følgen af den europæiske ordning her i landet. Også i disse lande er der mange mindre virksomheder, der synes at kunne fungere uden større problemer af denne årsag.

Endvidere er der næppe grund til at tro, at udenlandske patentansøgere vil opretholde europæiske patenter for Danmark, hvis de ikke har en væsentlig økonomisk interesse i at have patentet her i landet. De ville formentlig derfor have det pågældende patent også under et rent nationalt system.

Endelig virker dansk industri jo i høj grad på eksportmarkederne i de store lande, hvor

den har en langt vanskeligere overvågningsopgave end på sit hjemmemarked.

Ved etableringen af en international organisation er valget af officielle sprog af væsentlig betydning. Dette gælder i særdeleshed for en organisation med administrative opgaver som Den europæiske Patentmyndighed, og det gælder både valget af arbejdssprog og valget af det sprog, der skal kunne anvendes ved affattelsen af dokumenter med retlig gyldighed, dvs. patentkravene og patentbeskrivelsen. Over for de enkelte landes ønske om at få anvendt deres eget officielle sprog står behovet for ikke at gøre ansøgningsproceduren for besværlig og bekostelig for patentmyndigheden og ansøgerne. Det er således en opgave, der er vanskeligere, jo flere lande der er tilsluttet den pågældende konvention.

Dansk industri og industriens rådgivere, herunder patentagenterne, er allerede i dag særdeles fortrolige med at arbejde med fremmede sprog, og de muligheder, som Den europæiske Patentkonvention indeholder for at kræve patentskrifterne oversat til dansk helt eller delvis, er efter min opfattelse tilfredsstillende for Danmark. Mulighederne for at kræve oversættelser er i øvrigt blevet til på et særligt initiativ fra de nordiske lande under de forberedende forhandlinger.

Den europæiske Patentmyndigheds arbejdsprog vil være engelsk, fransk og tysk, men det må erindres, at også de lande, hvis officielle sprog er et af de nævnte, i vidt omfang har de samme sproglige problemer med hensyn til europæiske patenter, som vi har her i landet.

Det samme kan siges om Fællesskabspatentet, for hvilket som hovedregel kun patentkravene kan kræves oversat til alle ni medlemslandes sprog. Som det er anført i lovforslagets bemærkninger, vil det næppe blive aktuelt for Danmarks vedkommende at benytte den undtagelsesregel, som giver adgang til at kræve hele patentskriftet oversat til dansk.

Modsat den danske patentlov indeholder Den europæiske Patentkonvention ikke forbud mod, at der meddeles patent på lægemidler, næringsmidler eller fremgangsmåder til fremstilling af næringsmidler. I henhold til konventionens overgangsbestemmelser kan der dog tages forbehold om at opretholde sådanne nationale forbud i en vis periode, men kun for så vidt angår lægemidler og næringsmidler. Denne adgang til at tage forbehold består ikke for de lande, der også tiltræder Fællesskabets

[Handelsministeren.]

patentkonvention, når denne er trådt i kraft. Hvis der bliver mulighed for at opnå europæisk patent eller Fællesskabspatent for Danmark på lægemidler, næringsmidler og fremgangsmåder til fremstilling af næringsmidler, er det nødvendigt af hensyn til ligestillingen også at indføre denne adgang for de danske patenter.

Allerede ved den gældende lovs udarbejdelse i 1966 var det tanken at ophæve disse forbud. Da der imidlertid fra landbrugets og industriens side var modstand mod en ophævelse, besluttedes det at opretholde undtagelsen i en overgangsbestemmelse, der kunne ophæves administrativt. Det blev samtidig udtalt, at dette principielt ikke burde ske, før tilsvarende undtagelser var bortfaldet i de fleste betydende industrilande, men at forbuddene dog burde ophæves, hvis fællesmarkedets patentkonvention blev gennemført med adgang for nordiske patentansøgere til inden for EF-området at opnå patent på lægemidler, næringsmidler og fremgangsmåder til fremstilling af disse.

Med hensyn til lægemidler er forholdet det, at der allerede efter den gældende lovgivning sker en omfattende patentering på dette område ad indirekte vej, idet der er adgang til at opnå patent på fremgangsmåder til fremstilling af f. eks. lægemidler. På denne baggrund er det naturligere direkte at anerkende patentérbarheden af det nye lægemiddel som den egentlige opfindelse.

De modstående hensyn, f. eks. sociale eller prismæssige hensyn, gør sig ikke længere gældende med samme styrke. Bestemmelser i anden lovgivning vil kunne anvendes, såfremt der skulle vise sig hensyn af økonomisk eller social art, som gør det absolut påkrævet at foretage indgreb over for anvendelsen af patentrettigheder til lægemidler.

Den, der får patent på en opfindelse, opnår herigennem en af patentloven reguleret eneret, hvis formål i sidste instans er at fremme den tekniske udvikling.

Udøvelsen af denne eneret reguleres imidlertid også af anden lovgivning, herunder monopollovgivningen, således at monopollovens regler om misbrug af konkurrencebegrænsninger kan anvendes. Udnyttelsen af en konkurrencebegrænsning, der har sit grundlag i patentretten, er omfattet af monopol- og prislovgivningen og underkastet tilsyn i henhold til denne.

Med hensyn til lovgivningen i andre industrilande er forholdet det, at der inden for De

europæiske Fællesskaber kun findes forbud mod lægemiddelpatenter i Italien og Luxembourg, og også her foregår der overvejelser om ophævelse af forbuddet i forbindelse med ratifikationen af Den europæiske Patentkonvention.

Inden for De europæiske Fællesskaber har foruden Danmark kun Luxembourg forbud mod patenter på næringsmidler, og ingen andre europæiske lande har forbud mod patent på fremgangsmåder til fremstilling af næringsmidler. Forudsætningen bag den nugældende patentlov for ophævelsen af disse forbud synes herefter at være til stede. Dansk landbrug og levnedsmiddelindustri har i de forløbne 10 år haft tid til at indstille sig på, at de pågældende forbud ville blive ophævet, og de må anses for at have styrke til at kunne konkurrere her i landet med udenlandske virksomheder. Industrien har da også givet udtryk for, at når Den europæiske Patentkonvention nødvendigvis må medføre ophævelse af forbuddet mod patent på fremstillingsmetoder for næringsmidler, synes det kun at være et lille skridt videre også at ophæve forbuddet mod patent på næringsmidlet som sådant. Dansk landbrug ønsker ikke at modsætte sig indførelse af levnedsmiddelpatenter fra det tidspunkt, da ensartede regler på dette område er indført og trådt i kraft i samtlige øvrige EF-lande. Som nævnt er denne forudsætning praktisk taget allerede opfyldt.

Regeringen mener derfor, at med tiltrædelse af Den europæiske Patentkonvention er tiden inde til ophævelsen af den gældende lovs forbud mod patent på lægemidler, næringsmidler og fremstillingsmetoder for næringsmidler. Herved kommer vi i Danmark bort fra en meget gammel ordning, som i virkeligheden indebærer, at patentlovgivningen ikke gælder på disse områder. Et patentsystem har til formål og erfaringsmæssigt også den virkning, at det virker fremmende på forskning og teknisk udvikling. Patenteringsmuligheder bør derfor indføres også på dette område som et yderligere incitament til udvikling af dansk landbrug og industri.

Forslaget til lov om ændring i lov om hemmelige patenter er en direkte følge af forslaget om ændring af patentloven. Ændringerne vil være nødvendige i tilfælde af, at Danmark ratificerer Patentsamarbejdstraktaten og Den europæiske Patentkonvention. Ændringsforslagene skal sikre, at ordningen med hemmelige patenter, der angår krigsmateriel, kan fungere også

[Handelsministeren.]

under en ordning med internationale patentansøgninger og europæiske patenter, der har virkning for Danmark.

Med disse lovforslag er der lagt op til beslutninger om en reform på patentområdet, som i europæisk og i dansk målestok er enestående både med hensyn til de praktiske konsekvenser og til omfanget og karakteren af det internationale samarbejde, der søges realiseret.

Med hensyn til enkeltheder skal jeg henvise til bemærkningerne til lovforslagene, og jeg tillader mig hermed at anbefale lovforslagene til folketingets velvillige behandling.

Desuden tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om restaurations- og hotelvirksomhed m. v.*

Inden jeg redegør for lovforslaget og begrundelsen for de foreslåede ændringer, tror jeg, at det vil være på sin plads, at jeg genopfrisker baggrunden for den gældende lov og intentionerne bag denne, da kendskab hertil vil lette forståelsen af de nu foreslåede lovændringer.

Den knap 7-årige restaurationslov bygger på en betænkning (539/69), som blev afgivet af det af handelsministeriet den 17. maj 1966 nedsatte beværterlovsudvalg. Udvalget havde til opgave at udarbejde forslag til en revision af beværterloven med henblik på en tilpasning til nutidens krav. Foruden myndighedsrepræsentanter rummede udvalget repræsentanter for de interesserede erhvervs- og forbrugerorganisationer, de kommunale organisationer samt afholdsbevægelsen.

Der var i udvalget stort set enighed om den afgørende forenkling af lovgivningen, der gik ud på at gøre hotel- og restaurationsdrift uden servering af stærke drikke til et almindeligt næringsbrevsanliggende. Tilsvarende enighed var der i udvalget om ud fra ædruelighedsmæssige betragtninger at opretholde bevillingssystemet for hotel- og restaurationsdrift med servering af stærke drikke. Dette muliggjorde opretholdelse, i tillempt form, af de fleste af de bestemmelser, der under de tidligere tilsvarende love havde et ædruelighedsmæssigt sigte.

Næringsbrevssystemets indførelse i denne lovgivning var den ene af 2 afgørende nydannelser ved 1970-loven. Den anden var oprettelsen af en almindelig ankeinstans for de lokale bevillingsmyndigheders afgørelser. Denne in-

stans blev tilvejebragt derved, at det hidtidige overbevillingsnævnet – der blev betegnet som landsbevillingsnævnet – fik suppleret sin hidtidige kompetence som bevillingsnævnet i særlige tilfælde med en beføjelse som ankeinstans for de kommunale afgørelser. Videre blev der tillagt landsbevillingsnævnet kompetence til i misbrugssituationer at fratage restauratører deres bevillinger eller stille vilkår for virksomhedens fortsatte udøvelse.

Indførelsen af ankeinstittet havde fuld tilslutning i udvalget og mødte heller ikke modsigelse under folketingsbehandlingen.

Ankeinstansen, landsbevillingsnævnet, kom til at bestå af en formand samt fire andre medlemmer, hvoraf to repræsenterer kommunerne og to er uafhængige af kommunale interesser og af erhvervsinteresser, der berøres af loven.

Loven indeholder ikke bestemmelser, der udtrykkelig angiver, hvilke hensyn der kan eller bør lægges til grund ved afgørelsen af, om en bevillingsansøgning skal imødekommes eller afslås, og heller ikke under folketingsbehandlingen fremkom der særlige bidrag til belysning af dette spørgsmål. I den første tid efter lovens ikrafttræden har der derfor nok rådet nogen usikkerhed hos bevillingsmyndighederne med hensyn til, hvilken vægt der burde tillægges det tilkendegivne liberaliseringssigte i forhold til lovens traditionelle ædruelighedsformål.

Et handelsministerielt cirkulære af 4. marts 1974, der blev udsendt med støtte i en ombudsmandsafgørelse, har siden dannet grundlag for bevillingsmyndighedernes, herunder landsbevillingsnævnets, praksis.

Fra forskellig side er rettet kritik mod loven og mod den retstilstand, dens administration – herunder den af landsbevillingsnævnet anlagte praksis – menes at have hidført:

Afholdsselskabernes Landsforbund har ønsket nedsat et ædruelighedsudvalg til sikring af, at lovens ædruelighedsformål tilgodeses, og forbundet ser gerne, at der tillægges kommunerne større indflydelse ved afgørelser af bevillingsspørgsmål.

Centralforeningen af Hotelværter og Restauratører i Danmark og Tjenerforbundet i Danmark har i første række gjort gældende, at den iværksatte liberalisering af lovgivningen har medført en overetablering inden for faget med deraf følgende skadelige virkninger, og har i øvrigt foreslået forskellige ændringer væsentligst af konkurrencebegrænsende art.

Kommunernes Landsforening er af den op-